

Referat møte i styringsgruppe og arbeidsgrupper 2.-3. juni 2016, for GPS-merkeprosjektet i Setesdal-Ryfylkeiane.

Møtestad: Bjåen Turisthytte.

Disse møtte:

Tor Punsvik	FM Aust- og Vest-Agder
Per Ketil Omholt	FM Aust- og Vest-Agder
Olav Strand	NINA
Jørn Thommassen	NINA
Anders Mossing	Norsk Villreinsenter Sør
Kåre Paulsen	Statkraft
Arild Stene	Lyse produksjon
Tarjei Haugen	SVR
Alf Odden	SVR
Guro Sødergren	SVR
Sigrid Bjørgum	Bykle kommune
Jon Uleberg	Sirdal kommune
Torbjørn Fjermestad	Gjesdal kommune
Arne Heggland	Statens Vegvesen
Kristian Steine	SVR Villreinlag
Svein Olav Stegarud	Sekretær SVR Villreinlag
Kristian Eiken Olsen	Statskog
Peter Hermansen	SNO
Vemund Jaren	Miljødirektoratet
Bjørge Helle	Vest-Agder FK
Hans Fløystad	Aust-Agder FK
Kjell Helle Olsen	DNT
Tommy Vatslid	Villreinnemnda
Lars Arne Bay	Prosjektmedarbeidar
Olaf Vestersjø	Ressursperson
Helge Tonstad	Ressursperson
Jan Dalen	Bykle fjellstyre

Dagsorden

Torsdag 2. juni

14.00 - 14.15 Ankomst, kaffe og litt å bite i

14.15 - 14.30 Velkomst, kort oppsummering av prosjektet og mål for dagen, ved Kåre Paulsen

14.30 - 15.15 Presentasjon av forslag til prioriteringer og begrunnelse for aktiviteter og tiltak, ved Olav Strand

15.15 - 15.30 Beinstrekk og kaffe

15.30 - 16.15 Status for og innspill til de årlige handlingsplanene som fylkeskommunene skal utarbeide med utgangspunkt i Heiplanen ved Bjørg Hellem

16.15 - 17.45 Gruppearbeid om avbøtende tiltak. Prioritering av tiltak med begrunnelse

18.30 Middag

Fredag 3. juni

09.00 – 10.30 Presentasjon av gruppearbeidene

10.30 - 11.00 Forslag til oppsummering og konklusjon, ved Kåre Paulsen og Olav Strand

11.00 - 11.30 Veien videre og kort diskusjon om tema for neste samling

11.30 Lunsj

Torsdag 2. juni

Velkomst, kort oppsummering av prosjektet og mål for dagen, ved Kåre Paulsen

Sondov Bjåen gjennomgikk noen praktiske opplysninger for oppholdet. Kåre ønsket velkommen og fortalte kort om dagsorden for de to dagene. Oppsummert kort om prosjektets gang og viste kartutsnitt med oppdatering av GPS-merkede dyr, med fokus på data som er tilgjengelig for arbeidet med avbøtende tiltak.

Presentasjon av forslag til prioriteringer og begrunnelse for aktiviteter og tiltak, ved Olav Strand

Olav innledet kort, og påpekte at dette møtet vil være en oppsummering av forrige møte, men med et ekstra fokus på avbøtende tiltak, gjennom gruppevis arbeidsmøter. Arbeidsmøte på Skinnarbu i fjor hadde fokus på registrering av ferdsel og inngrep på et detaljert nivå. Dette er straks ferdig digitalisert. Disse dataene blir viktig for modellering av områdenes funksjonalitet for rein. Fokus på vurdering av avbøtende tiltak må være på et villreinfaglig plan. Det er andre som må ta tak i politikken som skal til for å sette de ut i livet.

Det ble en del diskusjon og spørsmål om akkurat dette. Er det riktig å påpeke viktige tiltak, hvis man vet at de ikke kan realiseres? Det er lett å påpeke Blåsjømagasinet som villreinfaglig riktig å gjøre noe med, men vi vet at vi ikke kan få tømt magasinet til fordel for villreinen.

Arbeidet i gruppene skal fokuserer på det villreinfaglige perspektiv. Noen tiltak vil være umulig i all overskuelig fremtid. Andre kan være politisk umulig pt, men mulige i et lengre tidsperspektiv. Et eksempel er problematikken rundt Brokke-Suleskardveien. Her er veimyndighetene godt informert underveis i dette prosjektet. Hvis arbeidsgruppa mener det er viktig å teste ulike tiltak knyttet til denne veien, må man forsøke å løfte denne for politisk behandling. Dette er mulig innen et års perspektiv. Viktig at arbeidsgruppene fyller inn både for viktighet og prioritet. Dette vil kunne signalisere dette med viktig vs. mulig.

Tidligere har avbøtende tiltak vært diskutert i en kontekst knyttet opp mot GPS-data. Modellering av GPS-data vil ikke være klart for rundt vårsamling 2017, slik at foreslåtte tiltak før dette må stå på egne bein. Det er synd på et vis at det er en mismatch mellom vurdering av avbøtende tiltak. Allikevel vil det nok være slik at forslag til tiltak pt, vil legge grunnlag for modellering frem mot vår 2016.

Olav trakk frem dette med positiv tilrettelegging (og verdiskapning) som like viktig som «forbudstiltak». Dette har en tydeligere link mot f. eks handlingsprogram knyttet til Heiplanen.

Tor Punsvik trakk frem mot revisjonsprosessen for SiraKvina. Hvis styringsgruppa kan enes om tiltak, bør disse sendes inn snarest mulig.

Jørn pratet litt om tenkt arbeidsform i gruppene. Ved vurdering av ulike avbøtende tiltak skal gruppene jobbe direkte i ferdig skjemaer på utdelte minnepenner.

Status for og innspill til de årlige handlingsplanene som fylkeskommunene skal utarbeide med utgangspunkt i Heiplanen ved Bjørg Hellem

Før Bjørg slapp til, så fikk vi en liten statusoppdatering fra SNO/Peter Hermansen om vinter/kalving. De har hatt et ekstra fokus på sykdommer/parasitter, men for så vidt ikke registrert noe veldig unormalt. Noen halte dyr, som man mistenker har hatt fotrâte, men dyr som fulgte flokkene greit, og der man ikke vurderte avliving.

Bjørg fortalte kort om arbeidet med regional planlegging, «Heiplanen» spesielt og planeierne/-myndighetene. Handlingsprogram for 2015-2018 er allerede vedtatt. Slike handlingsprogram skal gjennom lik fylkespolitisk behandling i alle fem berørte fylkeskommuner. Disse skal rulleres årlig, noe departementet vurderer om fortsatt skal gjelde. De er ikke juridisk bindende, men retningsgivende for kommuner, statlige myndigheter og andre berørte parter. Dette er dermed ikke bare fylkeskommunenes handlingsprogram, men «vårt felles handlingsprogram». Sonene i den regionale planen er først juridisk bindende gjennom innarbeiding i kommunale planer. Bjørg viste en matrise med oversikt over de ulike kommunene om hvorvidt de hadde rullert kommuneplaner og/eller inkorporert regional plan.

En del av handlingsprogrammet er arbeidet med å etablere europeiske villreinregioner. Bjørg fortalte om dette arbeidet og Vemund supplerte. Arbeidsgruppa leverte i fjor en rapport til daværende statsråd Tine Sundtoft. Miljødirektoratet hadde i tillegg et oppdrag med å vurdere arbeidsgruppas tiltak og komme med forslag til videre arbeid. Blant direktoratets forslag ligger et verdiskapningsprogram å la «Naturarven som verdiskaper». Departementet har ikke tatt endelig stilling, men uttrykt positivitet. Et slikt prosjekt, hvis det blir aktuelt, vil tidligst komme på statsbudsjettet i 2017.

En annen del av «Heiplanen» er årlige heiplansamlinger, som i år er lagt til september. Her skal blant annet innspill til neste års handlingsprogrammet innhentes.

Gruppearbeid om avbøtende tiltak. Prioritering av tiltak med begrunnelse

Gruppene jobbet direkte på minnepenn. Deltakerne var som følger.

Deltakere gruppe 1: Per Ketil Omholt, Peter Hermansen, Olaf Vestersjø, Kjell Helle Olsen, Sigrid Bjørgum, Jan Dalen, Hans Fløystad, Alf Odden og Kåre Paulsen.

Deltakere gruppe 2: Tarjei Haugen, Bjørg Hellem, Helge Tonstad, Guro Sødergren, Lars Arne Bay, Jon Uleberg, Arne Heggland og Arild Stene.

Deltakere gruppe 3: Svein Olav Stegarud, Tor Punsvik, Tommy Vatslid, Kristian Steine, Kristian Eiken Olsen og Torbjørn Fjermestad.

Olav Strand, Jørn Thommassen og Anders Mossing sirkulerte litt underveis i det gruppevise arbeidet.

Fredag 3. juni

Presentasjon av gruppearbeidene

Olav innledet. Anser nå diskusjonene i gruppene for ferdig. Orienterte videre om merkeaktivitet i området. Det ble merket 7 dyr i vinter, og totalt er det nå 12 merkede dyr i Setesdal Ryfylke. Ingen bukker pt. Orienterte også om «snøballsimpla» i Nordfjella. Hvordan det kunne skje og hvordan oppfølgingen har vært underveis og i ettertid. Mattilsynet har vært godt fornøyd med NINAs håndtering. Støyen har vært skapt av en enkeltperson og lokale medier. Generelt vil NINA nå øke oppfølgingsaktivitet av GPS-merkede dyr, gjennom at man minst en gang per år fotodokumenterer de. Jobbes parallelt med en «kondisjonsindeks» som er uavhengig av materialet fra jakt (bl. a gevirutvikling på kalv). Men man må være forberedt på at uheldige situasjoner kan oppstå. Merking av ville dyr, vil alltid ha et risikoaspekt.

Det ble også diskutert metodikk knyttet til bukkenes arealbruk (med tanke på at det ikke er merkede bukker pt). Sett-rein-registreringer gir et nyttig materiale over tid.

Kom spørsmål om datamodellering av GPS-data for å beskrive områders funksjonalitet og hva slags verktøy dette kan gi. Hovedsakelig er nok dette tenkt som et KU-verktøy. Ambisjonene er store, men man vet foreløpig ikke om verktøyet blir så nøyaktig som man håper.

Hva skjer videre?

Vi har samlet detaljert kunnskap (ref møtet på Skinnarbu) om menneskelig ferdsel/inngrep. Dette er viktig input i modellen, sammen med bl. a GPS-data og «naturdata». Gruppearbeidet i arbeidsgruppene gir viktige innspill i forhold til simuleringer av ulike avbøtende tiltak. Nå skal «teknikerne» i NINA jobbe med alt dette. Noe datainnsamling vil fortsette. Ny møteaktivitet: vår 2017 (vanlig styringsgruppemøte med merkeaktivitet og økonomi) og høst 2017. Viktig at alle tenker om eventuell videreføring frem mot dette.

Gruppearbeider: [se eget oppsummeringsdokument.](#)

Forslag til oppsummering og konklusjon, ved Kåre Paulsen og Olav Strand / Veien videre og kort diskusjon om tema for neste samling

Kåre refererte til at Olav allerede tidligere har oppsummert litt med tanke på videre fremdrift. Se punktet om presentasjon av gruppearbeidene over. Det virker ellers som de fleste var godt fornøyd med fremgangen på samlingen. Prosjektet har tatt et stort steg videre.

Adresseliste (bare sendt elektronisk):

Representanter styringsgruppa og vara:

Statkraft, Region Vest-Norge, v/ Kåre Paulsen
Sira Kvina Kraftselskap, v/ Per Øyvind Grimsby
Bykle kommune, v/ Sigrid Bjørgum
Bygland kommune, v/ Inge Olav Fjalestad
Kommunene i sørområdet, v/ Oddmund Ljosland
Sirdal kommune (mangler repr. pt.)
Suldal kommune, v/Torkel Myklebust
Gjesdal kommune, v/ Gudrun Kristensen
Vest-Agder Fylkeskommune, v/ Bjørg Hellem
Aust-Agder Fylkeskommune, v/ Hans Fløystad
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, v/ Tor Punsvik
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, v/ Per Ketil Omholt
Statens Vegvesen Sør, v/ Arne Heggland
Statens Vegvesen Sør, v/ Lene Jacobsen
Villreinnemnda for Setesdalsområdet, v/ Margit Smeland
Villreinnemnda for Setesdalsområdet, v/ Tommy Vatslid
Stavanger Turistforening, v/ Kjell Helle Olsen
Den norske turistforening sør, v/ Bjørn Brandtzæg
Setesdal Ryfylke Villreinlag, v/ Kristian Steine
Setesdal Ryfylke Villreinlag, v/ Knut Nomeland
Statskog, v/ Kristian Eiken Olsen
Verneområdestyret SVR, v/ Tarjei Haugen
Verneområdestyret SVR, v/ Alf Odden
Statens Naturoppsyn, v/ Peter Hermansen
Statens Naturoppsyn, v/ Reidar Sandal

Arbeidsgrupper (noen av de ovennevnte sitter også i arbeidsgrupper):

Lyse produksjon, v/ Arild Stene
Verneområdestyret SVR, v/ Guro Sødergren
Setesdal Ryfylke Villreinlag, v/ Svein Olav Stegarud
Statskog, v/ Kristian Eiken Olsen
Statens Naturoppsyn, v/ Jon Erling Skåtan
Setesdal Ryfylke Villreinlag, v/ Arve Aasemoen
Bykle Fjellstyre, v/ Jan Dalen
Audun Rossevatn
Torbjørn Fjermestad
Sondov Bjåen
Olaf Vestersjø
Lars Arne Bay
Helge Tonstad
Jon Uleberg

Norsk Villreinsenter Nord: NO-2661 Hjerkin | +47 95 05 47 55 | E-post: post.nord@villrein.no
Norsk Villreinsenter Sør: NO-3660 Rjukan | Telefon: +47 35 08 05 80 | E-post: post.sor@villrein.no
Stiftelsen Norsk Villreinsenter: NO-7485 Trondheim | Telefon: +47 48 10 10 48

Kopi:

Norsk Institutt for Naturforskning, v/ Olav Strand

Norsk Institutt for Naturforskning, v/ Jørn Thomassen

Miljødirektoratet, v/ Vemund Jaren

Miljødirektoratet, v/ Kari Bjørneraas

Norsk Villreinsenter Sør, v/ Marianne Singsaas

Norsk Villreinsenter Sør, v/ Lena Romtveit

Norsk Villreinsenter Nord: NO-2661 Hjerkin | +47 95 05 47 55 | E-post: post.nord@villrein.no
Norsk Villreinsenter Sør: NO-3660 Rjukan | Telefon: +47 35 08 05 80 | E-post: post.sor@villrein.no
Stiftelsen Norsk Villreinsenter: NO-7485 Trondheim | Telefon: +47 48 10 10 48